

Ned rigging av masten

Forberedelser

- Spray Hood og eventuell kalesje fjernes
- Rullerev. tre ut tauet og kveil det opp og fest det på rullerevet
- Ta av seilet og fest revelinjer til storseilbommen

- Nedhaler / Kick
 - Løsne splinter / sjakler
 - På dekk
 - På storseilbommen
 - Ta av Nedhaleren
 - Legg denne på egnet sted inne i båten
 - Bolter og sjakler oppbevares i for eksempel en boks
- Bolt som forbinder storseilbommen med masta
 - Løsne splinten og skru av mutteren
 - Ta vare på mutter og skiver i f.eks. en plastpose sammen med bolten når denne er tatt ut
 - Ta ut bolten når storseilskjøtet er fjernet
- Storseilskjøtet
 - Løsne splinter / sjakler
 - Slakk skjøtet
 - Hold storseilbommen stabil så den ikke svinger til siden når storseil skjøtet løsner
 - Ta av storseilskjøtet
 - Legg dette på egnet sted inne i båten
 - Bolter og sjakler oppbevares i for eksempel en boks
- Storseil bommen
 - Denne er nå festet i opphaler bak og på masta
 - Ta ut bolten som forbinder storseilbommen med masta og legg den framover på dekk
 - Ta av opphaler bak på storseilbommen og fest dette på masta
 - Bolten oppbevares sammen med skive og mutter til denne i posen nevnt over
 - Denne bolten og mutteren pleier å ha endel "aluminium" på seg og det kan være greit å bruke engangshansker for å ikke skitne til hendene (derfor egen pose) lagre posen sammen med resten av sjakler bolter etc.
 - Legg storseilbommen inne i båten eller annet egnet sted

- Når du skal ta ned masta vil den bli i veien på dekk.
- Fall
 - Løsne alle fall og fest dem på masta
- Ledninger
 - Løsne alle ledninger for fest dem på masta
 - BRUK TAU ELLER STRIPS
- Løfte tau
 - Lang fangline ca. 10 meter
 - Tre den rundt masta utenpå undervant og babystag
 - Knytt en knute / pålestikk i høyden der storseilbommen festes
 - Du har nå en ende som er løs på ca. 7 meter
 - Lag en løkke til å feste løfte krok i som er ca 50 cm fra den andre knuten
 - Den lange enden av tauet brukes til å styre tauet når det dras opp til salingshornene samt til å få tauet ned når masten settes opp igjen
 - Pass på at ikke tauet blir fast i lanterne og dekks lys
 - Masten løftes fra akter siden der storseilet tres inn i masta
- Strekkfisker
 - Merk hvordan alle strekkfiskene er strammet inn
 - For eksempel å måle avstanden fra topp til bunnen av hver strekkfisk og notere målet til masten skal opp igjen
 - Ta ut låse splintene eller boltene som forhindrer strekkfiskene og skru seg opp.
 - Dersom du har bolter ta vare på disse
 - Løsne / trekk splintene i boltene fra strekkfiskene mot dekk halvveis ut
 - Babystag
 - Skru opp strekkfisken
 - Skrutrekker brukes mellom bolten som holder staget og strekkfisken for å holde strekkfisken stabil mens den slakkes
 - Slakking av strekkfisken gjøres med fastnøkkel slik at strekkfisken ikke skades
 - Ta ut splint og bolten
 - Bolten oppbevares sammen med øvrige bolter

- Fest babystaget til masten midlertidig
- Når masten er tatt ned løsnes staget og terminalen i toppen tres ut av masten
- Rull staget sammen og oppbevar det inne i båten (Stag på dekk kan lage merker dersom presenning / vind får arbeide med disse)
-
- Undervant
 - Bruk samme prosedyre som for babystag
- Akter stag
 - Akter stag strammer
 - Slakk akter stag strammeren
 - Ta av sjakkel eller bolt som fester den til øyebolten i akterskipet
 - Når akterstaget på den ene siden er løsnet, ta av akterstag strammeren i toppen og lagre den i båten
 - Oppbevar bolter og sjakler sammen med øvrige deler
 - Akterstag
 - Dersom akterstaget ikke er slakt nok til at boltene kan fjernes etter at akterstag strammeren er løsnet,
 - Slakk boltene
 - Ta ut boltene
 - Fest akterstaget midlertidig til masten
 - Oppbevar boltene sammen med øvrige bolter
 - Ta av masta
 - Personell behov i båten
 - En person til forstag
 - En person til hvert sidevant
 - En person til å holde masta nede i bunnen / styre den når den løftes opp og legges ned
 - Plassering av båten når masta skal tas av / Vind
 - Båten må ligge godt fortøyd så den ikke beveger seg
 - Det bør være rolig uten for mye vind og bølger
 - Mastekrana (Lastebil/mobilkran eller fast mastekran skal løfte i akterkant av masta
 - Når operasjonen pågår bør ikke personell bevege seg rundt på båten før masta er løsnet fra båten og henger i løftekroken
 - Løfting av masta

- Fest løftekrok fra kran til tidligere montert løftetau
- Krana løfter tauet opp til salingshorn og strammer uten og løfte i masta
 - Tau ende og båtshake brukes til styring av tauet
- Sidevant
 - Skru opp strekkfiskene til sidevantene slik som beskrevet over til det er mulig å bevege bolten
 - Skru opp ytterligere ca. 1 cm på hver side
- Forstag
 - Skru opp strekkfisker til forstaget slik som beskrevet over til det er mulig å bevege bolten
 - Skru opp ytterligere ca. 1 cm r
- Løse masten fra båten og Stabilitet
- Masten er fremdeles festet i båten, men beveger seg når en f.eks. går i båten
 - Stramm ca. 0,5 cm i krana løfting slik at masta stabiliseres
 - Sidevantene løsnes ett av gangen
 - Hold sidevantet stramt og ta ut splint og bolt
 - Hold i vantet - ikke slipp, men tillatt å redusere på stramningen slik at det andre vantet kan løsnes
 - Ta ut splint og bolt
 - Nå skal masta holdes stabil med å holde i begge sidevantene
 - Oppbevar boltene sammen med øvrige bolter
- Forstag
 - Parallelt reduseres kraften på sidevantene slik at splint og bolt kan løsnes fra forstaget
 - Oppbevar bolten sammen med øvrige bolter
- Løfting og nedlegging av masten
 - Masten holdes stabil av en på hvert sidevant, en på forstaget og en som holder rundt masten i bunnen på høyde med feste til storseil bommen
 - Kranen løfter opp masten ca 50 cm
 - Personene går nå bakover i båten med mast, sidevant og forstag.
 - Dersom du har rulleforstag, må dette behandles forsiktig så det ikke blir bøyd eller havner i sjøen
 - Krana senker ned masta etterhvert som personene kommer akterover i båten

- Slipp **aldri taket i bunnen av masta**, da vil den tippe ned og i verstefall dødlegge båt, mast etc.
 - Masten legges ned på Pul Pitt og Push Pitt
 - NB Rulleforstag må behandles forsiktig og ha tilstrekkelig støtte bak båten så det ikke skades (bruk tau og f.eks. spinnakerbommen)
 - Masten må legges så langt bak at en kommer til boltene til forstaget og akterstager i toppen av masta.
- Klargjøring av mast
 - Akter stag
 - Ta ut splint og bolt til akter stag
 - Rull akter staget sammen og oppbevar dette i båten
 - Oppbevar bolten sammen med øvrige bolter
 - Forstag
 - Ta ut splint og bolt til forstaget
 - Rull forstaget sammen og oppbevar dette i båten dersom du ikke har rullerev
 - Dersom du har rullerev legges trommelen i cockpiten og la toppen stikker ut foran, sikre at den ikke bøyes med tau og f.eks. spinnakerbommen
 - Oppbevar bolten sammen med øvrige bolter
 - Sidevant
 - Løsne begge boltene på hvert salingshorn
 - En person holder salingshornet mens neste person frigjør terminalen i toppen fra masten
 - Rull sammen hvert sidevant og oppbevar dette i båten
 - Oppbevar boltene sammen med øvrige bolter
 - Sikring av utstyr på masten
 - Antennepisk
 - Lanterne
 - Vindmålere
 - Windex etc
 - Dette utstyret må sikres slik at det ikke kommer til skade eventuelt skrues av og oppbevares inne i båten
 - Pass på at det ikke kommer fukt og vann i elektrisk utstyr under vinteropplag
 - Plassering av mast for vinteropplag
 - Løft masten med kranen mens en holder i bunnen av masten
 - Alternativt kan 3 personer løfte masten
 - Legg masten i senter på båten
 - Hvor langt den skal stikke ut på hver side er avhengig av plass der båten er skal stå i opplag
 - Støtte
 - Masten må støttes opp under midten

- Bruk området med mastefoten for denne støtta
 - Det kan være lurt å støtte opp bak for foran også
 - Masten må bindes foran, bak og ved støtta på midten slik at den ikke forskyver seg ved vind.
- Presenning
 - Masten kan fint brukes til støtte for presenning
 - Bruk helst en "tung" presenning med god egenvekt - denne ligger mer rolig
 - Legg over bobleplast på masten der det er skarpe kanter
 - Rekke støtte må tas opp og legges ned slik at de ikke brekker under kraftig snøfall / regn eller lager hull i presenningen
- HMS
 - Gå eller stå aldri under hengende last
 - Rigging av båten før sjøsetting
 - Gjør operasjonene i motsatt rekkefølge
 - Påse at fall og opphal kommer på rett side av salingshornene
 - Husk å ha en lang tau ende på løftetauet slik at du får ned igjen løftetauet og kople fra kran kroken
 - Bruk alltid nye splinter (Biltema har greie rustfrie splinter)
 - Husk å tape splinter slik at ikke seil og føtter rives opp.
 - Forebyggende vedlikehold
 - Sjekk alltid stående og løpende rigg for skader på høsten. Dersom det er skader på disse må de leveres riggverksted for reparasjoner.
 - Forebyggende vedlikehold
 - Sjekk at triner i toppen og bunnen av masta løper lett, smøre med strekkfisk olje
 - Skifte defekte lyspærer (LED er greit og holdbart)
 - Vask og voks masta
 - Vant og stag kan med fordel settes inn med flytende voks.
 - Strekkfisker
 - Oljes med strekkfiskolje slik at de kan skrues lett
 - Dersom disse har skader eller må de skiftes